

Utredning om reducering av kommunal dricksvattenpåfyllnad i Pildammarna **Fastighets- och gatukontoret**

2025-05-17

Bakgrund

Pildammarna läcker och har sedan början av 1990-talet fyllts med kommunalt vatten för att upprätthålla vattennivån. Under de senaste åren har VA SYD tagit marknadsmässiga avgifter för påfyllnaden vilket skapat en markant ökning av driftskostnader, tillsammans med en drivkraft att hushålla med det kommunala dricksvattnet. Utifrån detta har Malmö Stad undersökt alternativa lösningar för att reducera påfyllnaden alternativt ändra ursprunget för det påfyllda vattnet.

Avgränsning

Det har tagits fram tre huvudlösningar för Pildammarnas framtida tillförsel av vatten:

1. Påfyllnad med grundvatten som pumpas upp inom Pildammsparken
2. Tätning av Stora Pildammen med stödfyllning med grundvatten eller kommunalt vatten
3. Påfyllnad med dagvatten (beskrivs i bilagan ”Utredning tillförsel av dagvatten till Pildammen”)

Nuvarande förutsättningar

Pildammarna läcker till en lägre stående grundvattennivå, därmed skulle de tömmas utan en kontinuerlig påfyllnad. Storleken för påfyllnaden på årsbasis är väderberoende, men ligger omkring 200 000–250 000 m³ per år.

Nuvarande kostnad för påfyllnad är ca. 1,65 mnkr per år, ej inkluderande eventuella servicearbeten. I ett hållbarhetsperspektiv använder påfyllnaden dricksvatten för 4 000–5 000 personer.

Förslag på åtgärder

PÅFYLLNAD MED GRUNDTVATTEN

Det har sedan 2021 utförts undersökningar med syfte att utreda möjligheten för påfyllnad med lokalt grundvatten. Sammantaget har förutsättningarna bedömts som goda att pumpa upp grundvatten från den västra delen av Pildammsparken till Pildammarna. Grundvattnet i området har heller inga konkurrerande användningar.

Vattenuttaget kommer att påverka grundvattenförhållandena i området, och en del av det påfyllda vattnet förväntas återinfiltrera till grundvattnet. Effekterna kommer att beskrivas i det miljötillstånd som krävs för vattenuttaget. En initial riskbedömning har genomförts, och riskerna har bedömts som hanterbara. Dock krävs fortsatt arbete med att hantera och genomföra tillståndsprocessen.

En möjlig synergieffekt har föreslagits där Regionfastigheter överväger att använda grundvatten från Pildammsparken som reservvatten. Detta intresse är dock ännu inte bekräftat.

TÄTNING AV STORA PILDAMMEN

Pildammarna är från början utgrävda inom en tidigare sankmark för att ge Malmö stad en vattenreservoar. Senast den stora dammen tömdes och rensades var 1984, då med syfte att förbättra vattenkvaliteten. Det finns inga tillförda tätskikt, dammen är grävd i de naturliga jordlagren vilka i huvudsak består av moränlera, därmed fås ett läckage.

För att minska läckaget är en lösning att rensa dammen och förse den med ett tätskikt som läggs på botten. Tätskiktet kan bestå av lera eller en tätduk. Dammen kan sektioneras av i etapper för att hindra en total tömning, tidplan för entreprenaden är ca. 6–12 månader. Även efter en tätning behövs ett tillskott av vatten för att tillåta en viss omsättning och motverka årstidsvariationer på nederbörd och avdunstning. Storleken på påfyllnaden efter tätningen har bedömts till ca. 40 000 m³/år, vattenkällan kan antingen vara grundvatten eller kommunalt vatten.

En tätning skulle minimera osäkerheter, det går att kontroll över hur mycket vatten som behöver tillföras och därmed också prognostisera framtida driftskostnader väl.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Nuvarande driftskostnad för påfyllnaden är ca. 1,65 mnkr/år, kostnaden är beroende av VA-taxan och kan därmed förväntas öka.

Investeringskostnaden för påfyllnad med grundvatten har beräknats till drygt 9 mnkr. Driftskostnaden är beräknad till 0,4 mnkr/år, där de största posterna är elförsörjning och hantering av kontrollprogram för miljötillståndet.

Det har endast gjorts en översiktlig utredning kring tätningsalternativet, där utredningen inte tagit fram ett slutligt förslag på utformning och tätningsmetodik. Investeringskostnaden har bedömts hamna mellan 40–90 mnkr, där den stora spridningen är främst beroende på materialval på tätningen. Driftskostnaden är beräknad till 0,2–0,4 mnkr/år beroende på källa till påfyllnaden.

SLUTSATSER

Uppdraget har varit att i ett långsiktigt perspektiv skapa en ekonomisk, hållbar och säker lösning för driften av Pildammarna.

Den säkraste lösningen, där förvaltningen har bäst förutsättningar att skapa en långsiktighet är att tätta dammen och ha en påfyllnad med grundvatten hämtat i de västra delarna av parken.

Då kostnaderna för tätning av dammen är hög och osäker så föreslås att man fortsätter processen med grundvattentillförsel där investeringskostnaderna är mer måttliga.